

F O A I E

пентрѣ

МШТЕ, ШШМЪ ШШ ЛШТЕРАТУРЪ.

№. 19.

Luni, 8. Maiu.

1844.

КЪВШТЕ

прин Екселенция Са Іосиф Раіачич дн
обіекта реліціонал дн табла магнацілор
зіоа 4. ші 6. Септемврие 1843 ростите.

(Ърмаре.)

Претримицинд ачесте трек ла пропъ-
шиі де тър. Сс. ші Рр. артиклі, дін карі
чел 1. се атинде де реверсале дн прівінда
првнцілор, карі с'аѣ пѣскѣт дін късьторіе
ашестекатъ.

Еѣ маі дезпъзі ам декіарат, дар ші
маі мѣлте де кърѣнд днтъмплярі дін діе-
деза теа таре тѣ днкредиодеазъ, къ ре-
версалема маі гата нічі кънд къ деплілі-
веръ воѣ ші фъръ брешкаре сіліндъ мо-
ралъ пѣ с'аѣ дат. Сілінда ачеста ла оа-
меніі де крединда поастръ дн ачест мод
се фаче: Нѣпта дѣпъ днвѣдътъра бісері-
чіі поастре дн адевѣратѣл днцелес ал къ-
вѣптѣлѣ е таіпъ, кареа ла оаменіі постріі,
ка ші тоате челелалте таіне фъръ пре-
скріселе де бісерікъ спре ачел скопрѣгъ-
чїшї, ші фъръ вінекъвѣлтаре дела дн-
токміторѣл таінеі дѣмпнезееніі сѣрѣторѣ-
ше датъ нічі се поате гънді. Де аічі пѣр-
чедѣачеѣа, къ оаменіі подрїі нѣпта, кареа
дѣпъ прескрїсѣл ші днтреѣвїндатѣл дн
бісерікъ мод пѣ се фаче, пѣ о цїн де нѣп-

тѣ адевѣратѣ, чї маі мѣлт де о пѣвлікъ
днпреѣзнаре, аша даръ де зп пѣкат; —
дечї, ка сѣ пѣ рѣшъпъ пѣпрерѣпт дн пѣ-
катѣл ачеста ші сѣ пѣ фїе днстрїмїторадї
днпїнтеа лѣшїі ка пѣвлічі пѣкътошї а се
арѣта шї а віедѣї, днші сілеск конціїюнда
са шї пентрѣ фїиторїі сѣї прѣпчі даѣ ре-
версале, къ каре пѣ нѣмаї конціїюндеї сале,
чї шї чеї а тѣтѣрор зрїтѣторїлор сѣї брѣ-
каре сіліндъ, іарѣ лібертѣдїі лор таре
недрептате прїчїнѣск. Оаре респѣнде а-
ша дар фапта ачеста дрептѣлѣї патѣреї,
шї брѣ трѣѣѣ сѣ шї рѣдїнъ пѣтереѣ, лас
преапрокопсіцілор дн дрептѣл оменеск шї
дѣмпнезееск шї предѣвѣдѣдїлор дналтѣ-
рїдїлор магнаці спре деѣждекаре, преа-
зміліт рѣгъндѣѣѣ, ка прѣкът е вреднїк шї
дрепт, сѣ въ пѣледї пре вої дншїѣвъ дн
локѣл зпор оаменї, аша асѣпрїдї, авѣнд
днпїнтеа окїлор ачѣа порѣнкъ а Мѣтѣї-
торѣлѣї пострѣ: „Че воїці сѣ въ факъ
воѣ оаменї, фачедї шї вої лор.“ Дечї
днсоціндѣтѣ септїндеї тър. Сс. шї Рр.
сперѣз, къ шї дналтѣрїціі магнаці ачѣ-
ѣаш вор фаче, къчї нїмензі се къѣпѣ маї
мѣлт дрептатеа, декѣт дналт тѣрїтеї а-
честїі табле, спре кареа окїї цѣрїї дн-
трѣдї, ѣа а лѣшї днтрѣдїі сѣлѣт дндре-
птадї.

2. Че се атинце де регніколара деп-тадіе, пре кареа тър. Сс. ші Рр. пентрѣ лѣкѣрѣме поастре дореск а о триміте, обсервезѣ зрѣнѣоареле. Де ші нѣ почѣз тѣгѣдѣ, къ морала крещере а попорѣлѣ, епре кареа пѣсторіи сѣфлетезѣ аѣ чеа маї маре лѣкѣрѣре, кѣвѣнчоаса а преодімеї дотадіе, к.лѣдіреа семінарѣлѣ, дісціпліна монахалѣ, іманіпѣлаціа фѣндацілор ші скопѣлѣ асемената а ачестора лѣтревѣндаре чер лѣтрѣ адеврѣ маре лѣаре де самѣ, тотѣнн ачесте тоате сѣнт де о пласѣ, каре вад лѣ дренѣтрѣме ші даторіңделе архіепіскопѣлѣ ші а епіскопілор, саѣ стаѣ лѣ пѣтереа архіепіскопѣлѣ ші а асістенцілор лѣ, — саѣ маї пе зрѣт лѣсѣнн попорѣл кѣ клерѣл дѣпѣ дренѣтрѣме патриаркале ші какоанеле вісерічії ресѣрїтене, дѣпѣ прівілеңії ші регѣлѣмінте діснѣне кѣ дѣнселеле, дар дін алѣт парте дѣпѣ лѣделесѣл арт. 27 1791 се атинѣ де дренѣтрѣме Маїестатеї Сале. Дечї нѣ ва фї скопѣлѣ конѣрарѣ ла тоате лѣ преісѣл пѣнчїѣ а тър. Сс. ші Рр. обіекте а да Лѣлѣңімеї воастре ші лѣналт тѣрїцілор магнаці зміліга теа лѣнформатівѣ деклараціе, ші адекѣ:

а) Че се атинце де морала крещере а попорѣлѣ, кареа маї тѣл атѣрпѣ дел клер:

Адеврѣрат есте, къ ачестеа нѣ се афл лѣтрѣ чеа маї вѣпѣ старе, дар тотѣнн нѣ е пічі лѣ аша реа, ка фѣрѣ регніколарѣ депѣтадіе сѣ нѣ і се поатѣ ажѣта, ва лѣлѣ ші ачееа почѣз спѣне, къ прекѣт а клерѣлѣ аша ші а попорѣлѣ пострѣ крещере алѣтѣрѣнд тіжлоачеле, каре пѣлѣ жѣт ле ат авѣт, кѣ ачеле, каре алте конѣесїї пе лѣнѣгѣ атѣте фѣндації ле аѣ, лѣтрѣ адеврѣ нѣ аѣ пѣтѣт сѣ фїе маї вѣпѣ:

кѣчї афарѣ де доаѣ гімназії, доаѣ препа-рандії, знде фїіторїї лѣлѣвѣдѣторї се пре-гѣтеск пентрѣ шкоалеле елементаре, ші афарѣ де патрѣ теологіче ашезѣмінте, алте школі, знде тіперімеа воастрѣ сѣр лѣлѣвѣда лѣ маї палте щїңде — нѣ авем, ші тотѣнн лѣ ачестѣ комѣнѣ тішелетате а поастрѣ фачем лѣтрѣ адеврѣ атѣта, кѣт пѣтем. Лѣ архїдіедеза Сїрміеї ші діедеза Бачкеї де доѣзечї ші маї тѣлді анї пічі зп клерік нѣ се сѣнѣдеңде де пре-світер, ва пічі лѣ теологіе нѣ се прїметѣе, каре нѣ аѣ сѣвѣршїт маї пѣдїп щїңделе гімназіале, ва лѣлѣкѣ тѣлді аѣ аскѣлат ші філософіа ші дренѣтрѣме патриеї. Аша е де зп тімп лѣкоаче ші лѣ діедезелеле ва-патіче, афарѣ де дістрїктеле монѣане, знде сѣрѣчїа пѣрїңцілор лѣңдаркѣ пре фїї дела шкоалеле маї палте, ачестеа е опѣ-чеала ші ачелора, карїї віедезеск лѣ діеде-зеле Арадѣлѣ, Пакраѣлѣ ші Кароло-штатѣлѣ. Клерїчії дін діедеза Бѣдеї маї тѣл лѣ Карловіц се прегѣтеск пентрѣ попіе. Дечї нѣ шкіопѣтеазѣ крещереа мо-ралѣ а попорѣлѣ пострѣ пентрѣ ачееа, къ нѣ авем попі лѣлѣвѣдації, чї пентрѣ-кѣ ачестїї сѣнт сла лѣзестрації, ші апої грїжа, че пентрѣ фаміліа са тревѣе сѣ о поарте, лї лѣпедекѣ лѣтрѣ грїжіреа сѣфлетеаскѣ. Лѣпсѣ, къ тоате ачесте нѣ сѣнт де ажѣне ка сѣ довѣндїм попі вѣпї, маї віне аѣ щїїт сїнѣгрії лѣпїнте стѣтѣторїї вісерічеңції, кѣчї нѣ е дестѣл а фї попа нѣмаї лѣлѣвѣдат, чї маї вѣртос рѣндѣл, дісціпліна вісерічеаскѣ ші ізѣіреа кѣтрѣ пѣсторещїле даторіңде тревѣе пресвітерѣлѣ лѣ медѣхѣ ші сѣнѣе сѣ се префакѣ, адекѣ: ел тревѣе пентрѣ фїїтоареа са старе де тот дїнѣтрѣ лѣчепѣт сѣ се креаскѣ. Лапої тінерїї, карїї аскѣлатѣ

цїицелеле теолоґиче пѣ дн семінарїї дн-кїсе, чї локѣск деспѣрїцїї прїн четате, шї пѣмаї ла хотѣрѣтеле чеасѣрї вїн ла шкоалѣ шї ла вїсерїкѣ, їарѣ тот челалалт тїмп дн петрек сїеш дншїш лѣсадї. Оаре пот аша клерїчї сѣ се креаскѣ, ка сѣ фїе вѣпї пѣсторї сѣфлетенїї, лас дналт тѣрїцїлор магнадї спре жѣдекаре; їарѣ ка сѣ се поатѣ сѣплїнї скѣдїнда ачеаста, шї клерїчїї сѣ се креаскѣ амѣсѣрат хотѣрѣреї сале, еѣ дїн партеа теа афлѣ преа де лїпсѣ а фї семінарїѣ. Днґѣдї-цїмї аша дар дналт тѣрїцїлор магнадї! а мї спѣне шї деспре обїектѣл ачеста пѣ-ререа теа.

в) Де днцелел вїне пѣпчїѣл, — тѣрї-теле Сс. шї Рр. пропѣн регѣлареа семі-нарїїлор прїн депѣтацїе регнїколарѣ. Регѣлареа врезвїї лѣкрѣ пресѣпѣне кѣ лѣ-крѣл се афлѣ дн фїїндѣ. П. е. орї чїне воецде ашї регѣла грѣдїна, тревѣе маї паїнте а се гнндї, кѣ есте врезп лок де пѣтѣнт днгрѣдїт, каре дїн лѣвнтрѣ рѣѣ аѣ пѣ дѣ-пѣ гѣст е рѣндѣт, кѣчї внде пѣ е нїчї вп лок де пѣтѣнт, че фелїѣ де регѣларе а грѣдїнеї сар пѣтеа ачае? Мѣрїтеле Сс. шї Рр. воеск а регѣла семінарїїле поа-стре, внде вої де ачеле нїчї рѣѣ регѣла-те, ва нїчї кѣм пѣ авем! Еѣ пентрѣ ачае-стѣ алеасѣ вїневоїндѣ тѣрїтелор Сс. шї Рр. сѣм претѣлѣдѣмїтор, днсѣ тревѣе сѣ-обсервез, кѣ ачееа пѣар адѣче таре рѣ-шїне, кѣнд вої авѣнд семінарїї, пре ачеле фѣрѣ регнїколарѣ депѣтацїе аѣ пѣ ам пѣ-теа, аѣ пѣ ам вої а ле регѣла.

Дналт тѣрїцїлор магнадї! Дѣпѣ че дїн мїла лѣї Дѣмпезеѣ шї дндѣрареа ре-цеаскѣ м'ам сѣт ла сказнѣл ачеста, пре кареле акѣм поате певреднїк дн кѣпрїнд,

днтре алтеле нїам пропѣс таре а лѣбра кѣ тоате пѣтерїле, ка пентрѣ крещереа клерѣлѣї пострѣ сѣ redic seminarism дѣпѣ модѣл ромапо-католичїлор регѣлат. Еѣ шї акѣм дн ачест ал меѣ пропѣс таре сѣт статорнїк, шї де м'їва да а тот пѣтернї-кѣл Дѣмпезеѣ вїадѣ шї вїнекѣвѣнтаре, їа-рѣ Маїестатеа Са дндѣратѣ днґѣдїндѣт, — кѣ ажѣторїѣл фѣрацїлор меї епїскопї, дн карїї пѣн тоатѣ днкредереа теа, мѣлт сперез, кѣ дн треї анї дн воїѣ шї пѣне дн фапѣтѣ — шї аша ва есїста вїне регѣ-лат семінарїѣл маї паїнте де че ар пѣтеа регнїколареа депѣтацїе сѣ арате оператѣл сѣѣ деспре ачела дн вїтоареа адѣпаре а дѣрїї. Днтр'алтеле кѣткѣ регѣлареа се-мїнарїїлор дѣпѣ днцелесѣл прївїлецїїлор, капоанелор шї а дндѣратѣлѣ рескрїпт де-кїарѣторїѣ се атїнѣ де дрепѣтѣрїле шї пѣ-тереа теа шї а епїскопїлор, — днтрѣдї ретѣпѣнд дрепѣтѣрїле Маїестатеї Сале дн арт. 27 1791 фѣндате, — кред, кѣ нїме пѣ ва тѣгѣдї. Дечї че се атїнѣ де се-мїнарїѣл, пѣ пѣмаї пѣ поате авеа лок де-пѣтацїа регнїколарѣ, чї сокот а фї ачееа кѣ тотѣл де прїсос. Ачееаш стѣ шї пентрѣ тѣпѣстїрї.

г) Регѣлареа тѣпѣстїрїлор се кѣпрїа-де саѣ дн регѣлареа дїсцїплїнеї моноахале, саѣ дн регѣлареа провїнтелор ачестор кѣ-вїоасе ашезѣмїнте. Амѣндѣѣ ачесте обїе-кте аѣ тарї шї статорнїче регѣлї, дѣпѣ каре се адмїнїстрѣ; амѣндѣѣ се атїнѣ де дрепѣтѣрїле мїтрополїтане шї дїецезане. Дїсцїплїна о манѣцїнѣ дїецезанїї епїскопї; провїнтеле ле адмїнїстрѣ днпаїнте стѣтѣ-торѣл кѣ фѣрацїї; сокоцїле дѣпѣ даторїндѣ ле поартѣ вїкарїѣл (локоцїторїѣл), каре днпаїнте стѣтѣторѣл кѣ тодї чеїалалдї фѣрацї

*)

ле прекавтъ ші diecezanълѣ ші консісторіѣлѣ ачелѣа пентрѣ revizie ле съвѣтерпе, де знде апоі пентрѣ маі департе ченсѣрѣ митрополітѣлѣ ші консісторіѣлѣ лѣ апелаторіал се тріміт; маі не зрѣтъ де аічі дін тімп дн тімп препаптѣлѣ лок се днфѣдшазѣ, прекѣт ачѣаста с'аѣ фѣкѣт ші дн апѣл трекѣт пріп Екселенція Са Домнѣл конте Сечені, кѣнд аѣ фост ла адѣпарѣа націоналѣ ч. р. комісаріѣ. Тоате ачѣесте се фак дѣпѣ днделестѣ §§. 46, 47, 48 ші 49 а дндзратѣлѣ рескріпт декіарѣторіѣ 1779 ші арт. 27 1791. Аша дарѣ пічі ачѣаста пѣ поате фі обіектѣл депѣтаціѣі регнікомаре.

д) Акѣта ті е ворѣа де фѣндаціі ші а лор маніѣладіѣ. Фѣндзрі націонале съпт дѣбѣ: зѣл аша пѣміт днпаліѣнавіл*), чѣлаалт клерікал. Амѣндѣбѣ се адміністрѣ пріп митрополітѣл ші треі асістенціі націоналі, зѣл дін партеа клерѣлѣ, каре е тотдезѣна чѣл маі апрѣпе епіскоп — ал Бачкеі, — зѣл дін партеа міліціѣі, каре е штаѣал саѣ алт маі маре офіціал, іарѣ зѣл дін партеа чівілѣ (четѣданѣ) обічѣзіт дін днптіі четѣдені аі Неоплантеі (Novicadѣлѣ) аѣ аі Карловідѣлѣ, тоате дѣпѣ §§. 8, 9, 10 ші 11 а дндзрат. рескріпт декіарѣторіѣ. Капіталеле фѣндзрілор ачѣестора се даѣ не интерес саѣ дн фѣндзрі пѣвліче, саѣ ла оамені пріваци. Чѣа дінтѣіе се фаче пріп митрополітѣл ші асістенціі лѣі, кареле сіпѣзѣр днпціпдзѣт деспре ачѣѣа чѣ аѣ фѣкѣт, маі палтѣлѣ лок. Чѣа де а дѣа пѣ се поате фаче фѣрѣ преапалта днпѣдзінѣт, кѣріѣа обічѣзіт терѣе пайнте черкареа реѣскѣлѣ есакторат ші днпреѣлѣ днделестѣ.

дереа митрополітѣлѣ ші а асістенцілор. Капіталеле се даѣ кѣ тоатѣ лѣареа де сапѣтѣ тотдезѣна ла днпѣлѣ лок днпѣлѣате. Сокоділе фаче митрополітѣл кѣ асістенціі дн тот апѣл ші пріп днпалт пѣртіѣл реѣдѣск локоцііторіѣл конзіліѣм преапалтеі revizii ле съвѣтерпе, кареа обічѣзіт есакторатѣл Трансілѣваніко-ѣлѣгерск о съѣврѣшенѣе. Zisa адміністраціѣ а ачѣестор фѣндзрі пѣшенѣе дѣпѣ дата сіѣш дѣла преапалтѣл лок посітѣлѣ днстрѣкціѣ; іарѣ кѣса се аѣлѣ съѣ чіпчі кеі, дінтре каре а чіпчѣа о днне секретаріѣл митрополітан, кареле е днтрѣна ші нотаріѣ ла апелаторіѣм ші актѣаріѣ адміністраціѣі. Адміністраціа ачѣаста пѣ прічінѣенѣе пічі о грѣзѣтѣте фѣндзрілор, кѣчі пічі зѣл дін маніѣладіі пѣ пріменѣе рѣтѣнерациѣ (рѣсплатѣ) пентрѣ остепелеле салѣ. Орі чѣ алтѣ маніѣладіѣ ар фі фѣндзрілор спре грѣзѣтѣте. Де сѣѣере кѣнд ші кѣнд фѣндзріле ачѣесте врео скѣдѣре, ачѣѣа пѣ пѣрчѣде дін адміністрѣре, чі дін негріѣжоаса пѣлѣтѣре а интересѣлѣ, днпѣ ші ачѣѣстѣ рѣѣ аѣ аѣлат віндекаре адміністрѣреа де акѣт пріп ачѣѣа. кѣ ла тоці аша негріѣжіторі даторпнічі ле съѣтраѣе кредітѣл.

Акѣта ті рѣшѣне днпѣ а ворѣі деспре хотѣрѣреі асѣтѣнѣата днпѣрѣвзінѣдѣре а фѣндзрілор ачѣестора не скѣрт. Фѣндѣл днпѣтѣлѣ аша пѣміт не днпѣстрѣнавіл пѣлѣ акѣт пѣ аѣ авѣт врео алтѣ орі каре хотѣрѣре, декѣт ачѣѣа, кѣ дѣпѣ маі палтеле рѣпдѣмі фінкаліі ші нотаріі консісторіалі дін маі пѣдін дотателе діѣеѣе де аколо с'аѣ пѣлѣтѣт. Чѣелѣалте интересѣрі ші атѣрпѣтоареле а архіепископілор ші епископілор тѣсе капіталѣлѣ се днпѣрѣнеазѣ. Маіѣстѣтеа Са преасфіндітѣл дорінд а днпѣлѣці фѣндзрі

*) Рѣшѣенѣе с'ар пѣтеа зѣче: не днпѣстрѣнавіл.

ѣла ачеста спре вѣтеле паціі, презъм сѣ-
гъръ преѣдзрат а се еспрѣма вѣне аѣ
воит, поате къ пентрѣ ачееа пѣлѣ акъм
пѣчѣ о хотърѣре пѣ ѣаѣ dat, къчѣ ачелѣиаш
ѣнд прѣн скѣдереа вѣпчѣлор таре вѣтъ-
таре сѣаѣ акъшѣват. Аѣсѣ де време че
шѣ тѣр. Се. шѣ Рр. стаѣ асѣпра шѣ дѣ-
сѣш попорѣла фолосѣла ачелѣиа одатѣ аѣ
ведеа шѣ аѣ сѣмѣдѣ дореѣче, пѣчѣ кът пѣ
тѣ дѣдоек деспре ачееа, къ Маѣестатеа
Са ачестѣи зѣверсале дорѣнѣ кът маѣ къ-
рѣнд ва фаче дестѣл. Дѣн челалалт ѣнд
„амерѣкал“ шерѣще о парте спре сѣсѣдѣ-
переа ашезѣмѣтелор клерѣкале, шѣ дѣтрѣ
ачест mod се дѣтревѣнѣцѣ скопѣлѣи сѣѣ
амѣсѣрат, ѣарѣ партиа чеа ретасѣ се а-
ѣаѣце капѣталѣлѣи сѣѣ.

Еѣ пѣдѣн маѣ пѣнте ам фост спѣс,
вѣ поаѣ сѣмѣнарѣзм не е фарте де треѣвѣнѣ-
цѣ; ѣарѣ ка сѣ се поатѣ пѣне ачестеа дѣ
лѣкраре, де лѣнсѣ се чере, ка проѣнтеле
амѣндѣрор ѣндѣрѣлор маѣ пѣдѣн патрѣ аѣ
сѣнгѣр сѣ се дѣтоарѣкъ спре ачееа, — дѣ-
пѣ ачесте е де лѣнсѣ а пѣрта грѣжѣ де
шкоалеле портале, де ашезѣмѣтеле пре-
парандѣче, де маѣ вѣпа а клерѣлѣи дотациѣ,
де дѣтокѣрѣеа шѣ ашезареа тѣпографѣи
вѣсерѣчеѣцѣ, шѣ към вом пѣтеа сѣ скѣпѣт
де маѣ тѣлте алте невоѣ, каре не гонѣще
вѣсерѣка шѣ попорѣл, каре тоате, ка сѣ
се поатѣ аконерѣ, пѣчѣ дѣн депѣрте пѣ сѣнт
де ажѣнс ѣндѣрѣле ачесте. Іатѣ аша дар
хотърѣреѣ сале амѣсѣратеа дѣтревѣнѣцаре
а ѣндѣрѣлор ачестора! ѣарѣ, ка тоате ачесте
сѣ се факѣ, шѣ към? кред къ пѣ е
де лѣнсѣ регѣколара депѣтациѣ, чѣ е де
лѣнсѣ преѣдзратеа дѣгѣдѣнѣцѣ, шѣ дѣ леѣе
ѣндатѣл конгрес паѣионал шѣ сѣпод
епѣскопал. (Ва зрѣма.)

КЪТРЪ ADMINISTRATORЪЛ

дѣректѣи дѣн дѣстрѣктѣл Карансѣе-
шѣлѣи аѣтѣе Ѣ. Б.

Трѣстѣ е соартеа, че дѣтѣмпѣнѣ пре
ом дѣн протѣва аѣцентѣрѣи, пентрѣ остене-
леле пѣсе дѣн прѣвѣнѣца вѣтелеѣи пѣлѣлѣк. Кѣ
адеѣвѣрат, лѣкрѣ вѣредѣк пентрѣ кондорере,
че ар треѣлѣи сѣ сѣмѣдеасѣкъ шѣ сѣвѣрдѣнѣцѣ
тѣи, карѣи дѣн тѣмп де 9 аѣн сѣгѣтѣрѣ сѣѣ
а та окѣрѣнѣрѣе Домѣлѣе Адѣнѣстратор!

Кѣпосѣкѣт дѣдѣ есте, къ поѣ амѣндѣоѣ
дела дѣнчепѣт тот вѣне ам трѣит! Еѣ да-
рѣ, пѣ пот треѣе къ веѣдереа, даторѣа, че
мѣ се къвѣне, ка акъм ла десѣтрѣдѣрѣеа та
де поѣ, сѣ пѣдѣ арѣт мѣлѣцѣмѣрѣеа депре-
зѣмѣ, пентрѣ драгостеа че аѣ кътрѣ поѣ
шѣ кътрѣ шкоале. — Кѣ фѣнд Дѣа де
неам стрѣн, аѣ прѣмѣт дѣн дар, фѣрѣ пѣчѣ о
леаѣфѣ слѣжѣва, пѣтаѣ дѣн сѣмѣдѣрѣеа кътрѣ
омѣнѣрѣе, арѣтѣндѣне къ ачестеа вѣѣ ексем-
пѣлѣ, пентрѣ челе че сѣлѣтем даторѣи сѣ
фачем, кътрѣ ферѣчѣрѣеа де апроаѣелѣи. Аѣ
зѣ непорѣкоасѣ! кареа фѣрѣ весте, не рѣ-
пѣшѣ пѣдежѣдеа, дѣн враѣеле поастрѣе. Ъа
мерѣт! дѣн маѣ тѣлѣцѣ аѣн къѣдѣгат, към се
стѣнсѣ деодатѣ. Токмакънд те опѣнтѣсѣшѣ
Домѣлѣе, ка сѣ лѣкрѣи чеѣва пентрѣ вѣтеле
пострѣ: зѣ глас шѣ о зѣрѣе а дѣвѣцѣтѣ-
рѣлор, фѣ чеа дѣнтѣи прѣчѣнѣлѣ а десѣтрѣдѣрѣи
дѣтре поѣ; къ фѣе-каре стрѣга: ромѣн, ро-
мѣн, шѣ пѣчѣ декѣм пѣ прѣмѣт сѣрѣв сѣ
не фѣе дѣректор. — Наѣѣа пѣлѣтеѣе! паѣѣа
аре шѣ дренѣлѣ, де а чере ромѣн прѣсте
шкоале. . .

Дѣн треѣ сѣте шѣ маѣ къѣѣѣва де дѣ-
вѣцѣтѣрѣи, еѣ пѣ къпосѣкѣ маѣ тѣлѣт де вѣлѣ
(Петрѣ Мѣстѣц), кареле пѣ цѣаѣ стат дѣн-
протѣвѣ Домѣлѣе, лѣсѣнд аѣфарѣ пре ачѣиа,

марії атърпъ къ слѣжба, дела дѣсапъ въ-
пѣтатеа Dămitale. Нѣ е de mirare даръ,
къ ла адецере, пічі дѣ kandidație п'аі пѣ-
тѣт съ дѣтрі; къчі, гласѣа тѣлѣмеі асѣ-
пра зпѣі ом, есте токма ачеаа, че есте
пентрѣ корв съѣеата.

Конкретъ, пентрѣ а треіа kandidație
саѣ дѣкіе, ші престе кътева лѣні, denșmi-
rea директорѣлѣі пі се ва дѣпѣдоша, ка-
реле пѣзѣмаі къ съпѣеле, чі ші къ фапта,
пі се паре, къ ва фі ромѣн. Апоі зѣтѣте
атѣчі! че ва съ маі фіе D. Administra-
тор? Дѣвѣдѣторіі ш'аѣ фѣкѣт лор сіпѣрї
невоіе, черѣнд директор ромѣн.

Пѣлѣ ераі Dta, веніші дѣ 9 ані ода-
тѣ пре ла шѣоале, пѣнеаі дѣвѣдѣторіі пре
зпѣі токма ка дѣп мѣлѣ, пѣ къѣтаі, къ пѣ
съпѣт гѣтїді, пентрѣ слѣжба ачеаста ші
трѣіа, фѣрѣ пічі о грїжѣ, пѣмаі де се ар-
тонеа віне къ попа ші къ кінезѣл; дарѣ
новѣ директор, пі се паре, къ ва фі зп
ом къ тотѣа deosebit дѣ слѣжѣв: дѣ тот
анѣа ва съ viziteze шкоалеле, ва съ чеа-
рѣ дела фіе-каре спорїѣа дѣ дѣвѣдѣтѣрѣ,
ші пѣ ва съ дѣгѣдѣе маі пѣлѣ, а пѣрѣта
фіе-чїне пѣтеле де дѣвѣдѣторїа. Zіoa ачеаа
ва фі пентрѣ еі дарѣ о адѣчере амінте де
вѣпѣтатеа тѣ чеа паре, къ аѣ трѣіт съѣ
окѣртѣіреа та, къ ші кънд пѣ ар фі авѣт
директор. Чїне іаѣ дѣтреват пѣлѣ акѣта,
към пѣзеск еі чеасѣріле школіі; саѣ към
дѣпмїнеск даторїнѣеле лор? Словоzenia
чеа паре, дѣ кареа аѣ стат пѣлѣ асѣзї
пѣї ва лѣса пѣнедепсїді, ка съ пѣшї адѣ-
къ амінте де тїмпѣл ачеста, ші съ пѣ зі-
къ офѣлѣнд дїа інітѣ, vnde е B—ч! Шїѣ
віне, къ де ші пѣ тоді, тотѣш чеі че аѣ
прївїт дела тїне, ка дїа мѣлѣ слѣжба, вор
жѣлі пѣлѣ вѣпѣтатеа Dămitale. Дѣсѣ съ

vedem, каре аѣ фост ачеа паре казѣл, а
дѣтѣрїтѣрїі лор, ка съ чеарѣ директор
ромѣн.

Дѣпѣ към ам дѣцелес ші ам ші въ-
зѣт дѣтѣрїтареа лор аѣ атѣрнат дела тѣлѣ-
те чїркѣмстанѣїі, тоате апѣсътоаре дре-
птѣлѣі ромѣн ші а кълѣтѣрїі наѣїонале.
Еї адевѣреазѣ къ віі ексемпле, къмкъ Dta
пре дѣвѣдѣторїі чеі харпїчі аї пѣпѣствїт,
оаменї пѣхарпїчі аї пѣс дѣ слѣжѣв, ші ста-
дїїле леаї вѣндѣт пре банї, — пре чеі трѣл-
давї, аї пѣс дѣ стадїїле челе вѣне ші пре
чеі сѣргѣиторїі дѣ челе маі славе. Дѣсѣ
дѣпѣ сокотеала теа пічі ла зпа де аче-
стеа, пѣ ді се поате дѣпѣта, къчі Dta пічі
пре зп дѣвѣдѣтѣрїі п'аї пѣпѣствїт, дакъ
пона ші кінезѣ пѣ л'аѣ пѣрѣжѣт. Дарѣ къ
аї пѣс дѣ слѣжѣв оаменї пѣхарпїчі, ачеаста
пічі одатѣ п'аї фѣкѣт фѣрѣ дѣвоїреа комѣ-
пїтѣдїлор, ва прївїнд ла оменїре, ачеаста
е адевѣратѣ фаптѣ, че ар тревѣї тот іпсѣл
съ сіпѣеаскъ кътрѣ зп пѣпѣтїлчос; къчі,
къдї оаменї фѣрѣ слѣжѣв пѣфїнд депрїпшї
къ лѣкрѣл, ар фі тревѣїт съ пѣтїмеаскъ, де
пѣ аї фі рѣдїкат тѣ соартеа лор. Кѣ аї пѣс
дѣ стадїїле челе вѣне пре чеі трѣлдавї, а-
чеаста іарѣ пѣмаі атѣчї аї фѣкѣт, кънд еї
аѣ адѣс атестат дела комѣпїтѣдї, къмкъ дї
пофѣеск де дѣвѣдѣторїі; апоі дакъ чеі сѣрг-
гѣиторїі п'аѣ пѣтѣт къпѣта атестат, къ пѣ
аѣ воїт пона ші кінезѣл, Dămneата пѣ ешї
віноват, къ еї аѣ къзѣт маі тоді дѣ стадїїле
челе славе. Іарѣ пентрѣ банї, къ аї лѣат,
de vom къѣта ла дрептате. фїнд Dta дїре-
ктор фѣрѣ леафѣ, аї тревѣїт съ іаї кът
подї: ва, дѣтрѣ адевѣр аїчі нїмїк п'аї пѣ-
кътѣт, къ ші леїїле дѣгѣдѣе(?): „Чїне пѣ-
еторѣеце тѣрѣта, дела тѣртѣ съ се хрѣпеа-
скѣ“ съ о тѣлѣ ші съ о тѣпѣ. Дѣсѣ ла

ачеаста протестаръ ей, кѣткъ Дта ка адвокат пре зпії іаї тѣс, пълъ іаѣ ъсторат ші пелеа.

Пентрѣ ачеса а слѣжі чінева фъръ вое кѣіва, такар ші фъръ пічі бѣтъ леафъ, пічі деспре о парте, пѣ поате фі тѣлгѣере — ші еѣ зик дін парте'мі: лѣсѣнд пре ромъні D. Administrator, пѣ те маї пѣкѣжі пентрѣ челе трекѣте, кѣ лор леаѣ дитрат дн кап: ромън престе шкоале ші алтъ пімік, такар де іар глобі ші маї тѣлт, прекѣт спѣн кѣ іаї жіпѣіт Дта, каре тіе пѣ'мі е де крезѣт токма аша, шїндѣте бѣрват днзестрат кѣ бѣне днзшїрі, маї алес ші леціле днвѣцѣнд, дѣпѣ каре сѣ пѣшеці дн кѣтпѣна дрептѣдї.

Кѣ тоате еѣ пічі о бѣкѣріе аша маре пѣ сімѣеск, пентрѣ ачел дїректор ромън, кѣт днї наре рѣѣ, кѣ Дта дїці пѣсеші остепелеле атѣца апї дн кѣлтѣра ромънеаскѣ; апої авѣта кѣнд пѣдеждѣіаї ші маї тѣлт чева, пѣдеждеа піере ші мерїтѣл ці се стїпѣе. . . Аша е лѣтеа — не тѣлѣтмітоаре! Дѣпѣ проверѣія днтоарсѣ: фѣ рѣѣ ші пѣ аѣента віне.

Прїмеѣе Домпѣле Редактор ші пѣне ачестеа дн Фоаеа Домпїеї тале, спре семп де рекѣношїнѣ дін пѣстрареа дрептѣлѣї націонал дн прївіпѣца остепелелор, каре леаѣ пѣс дн кѣлтѣра ромънеаскѣ пѣмітѣл D. Administrator.

Дат дн Лѣгож дн 28. Февр. 1844.

G. Chr.

Днвѣцѣторїс націонал.

ВІТА ДІН ОКОЛ.

Дитр'о 'нгрѣдїре окол пѣмітѣ,
Трѣеа преа віне о бїатѣ вітѣ,
Че 'нпѣѣ зѣчеа;

Аічі афласѣ ші фѣж, ші іарѣ,
Ші саре, ш' агѣ ші вре о треавѣ
Нічі кѣт фѣчеа.

Маї тоатѣ зїоа ла есле пїне,
Кѣ вотѣ 'нпїсѣ тѣжка преа віне,
Еа пѣ 'нкѣрка.
Де ста дѣ о парте ера сѣтѣл,
Дѣ атѣта храпѣ че авеа 'ндестѣл,
Ші рѣтега.

Нічі вѣлт, пічі плоае, пічі фріг, пїнсоаре,
Нічі іарѣ фрікѣ де врео пїнсоаре,
Де фѣар' авеа.

Съртана вітѣ трѣ дн паче,
Дар пѣ сѣ 'нпакѣ ші вре а фаче,
Чѣ зн лѣн зїчеа.

Еа раѣе фоарте кѣ'ї реа'нгрѣдїреа,
Ші орї че вітѣ дн еа, пеїреа,
О поатѣ афла;

Кѣ пѣ 'с грошї парїї, кѣ пѣ 'с пѣшї віне,
Кѣ поартаї славѣ, ші орї ші чїне,
О ва стрїка.

Аша днчепе кѣ а сале коарне,
Дѣрѣшї, пѣїеле сѣ тот рестоарне,
Дела окол.

Кѣ капѣ 'нпѣпѣе ші кѣ пічорѣд
Асвѣрле поарта, ш' апої зшорѣд
Дѣ а ростогол.

Дар че се 'нпѣтпїлѣ, кѣ есѣ афарѣ,
Ші 'нпѣпѣе фѣга не кѣтпн ка доарѣ,
С'ар пѣтпї.

Пѣдїн фѣцісѣ ш'о днгрїжіре,
Де фоате, фрікѣ, дѣ а еї пеїре
О ші ловї.

Дндатѣ вітеї дї віне 'н мїнте,
Де фѣж, де іарѣ, че маї пѣпѣте
О 'ндестѣла.

Дар лъпа джкъ нъ пре департе
De komandare de a са парте
Се кам аола.

De нъ пѣтвѣсъ чиреада 'нтрагъ,
Къ планьрї лъпа ка съ о спаргъ,
Прекът гъндеа,
Авъ де жьртвѣ пе вїта, каре
Дла аскълтасъ, ш' а еї спїпаре
Акъш 'а хрънеа.

О ZI DE ФЕРІЧРЕ.

О zi de ферічре кам пар нї се ивѣще,
Кънд трѣделе шї кїнърї с'алїнъ дитрѣ пої;
Ън раїѣ де мълцмїре къ грѣѣ се довъндеще,
Шї кѣт де весел отъла кънд скапъ дїн невої!

Невреднїкъ е пана, съ поатъ а дескрїе,
Ачеле скътпе дарьрї, че азї м'а 'нпресърат;
Ізвѣнда мї е копоаръ, шї еѣ къ възьрїе
Мъ сїмт къ салт дн славъ ка орї шї че 'нпърат.

Шї інімъ, шї сѣфлет, се 'налцъ дитрѣ мїне,
Шї сжїцелетї дїн гїадъ дн фок с'а трансформат,
Кънд възьл есте дѣлче, шї скътмї къпрїнде 'н сїне,
Че астьзї дн ферїче къ драг м'а днълцат.

О нїмфъ оаре-каре, дїн черьрї коворжѣт,
Съ 'нпрїдїе тжхпїреам, шї орї че трѣдѣ, кїн,
Фъкъ прїн тѣестрїеаї, ка інітам здровїгъ,
Съ'шї вїндече дъререа, съ скане де скъшїн.

Пе кѣт зръсет лътеа, връжтангъ н'а теа вьрере,
Че 'н прада сѣферїндї аджк н'а кѣфндат,
К' о сїнгърѣ зїмвїре мї алїнъ-орї че дърере,
Шї 'н нектаръла чел дѣлче, отрава мї а скїмват.

Ана къ днлесїре, мълцї анї де сѣферїндъ,
De трѣде, де невое, де кїнърї, де дърерї,
Ън сїнгър нѣмаї вїне, че вїне 'н фолосїндъ,
Еа фаче де се зїгъ, рѣтжн нѣмаї пьрерї.

Мї е драгъ-акът вїаца, днї плаче съ трѣсекъ,
Шї тоате мерг спре вїне, кънд черъла е сепїн,
Сжнт кам дн ферїчретї, къ възне тѣ слъжескъ,
Шї релелетї перїте, нъ'мї маї аджк венїн.

Къ кѣтъ азї плъчере прївїѣз п'ачеа фетее,
Лъччафъръла ачела че окїї мїа ізвїт;
Къ кѣтъ днпрозїре възьїѣ алїї скїптее,
Че інімъ шї сѣфлет къ тотъла мїа рьнїт.

Дитокта ка черьзцѣла че паре къ атжрїѣ,
De флорїе, пе каре ле апъкъ лїмва са,
П' а мълцїлор прѣпастїї че стаѣ ка о кьпънъ,
Еѣ стаѣ дн атжрїпаре, сѣїоасъ лжнгъ еа.

Еѣ нъ шїѣ дака лътеа, целоасъ дѣ ал меѣ вїне,
Ва фаче прїн крзїнеаї кърънд съ сѣспїнез,
Саѣ днснїї дака соарта, дїн ръла чѣ аре 'н сїне,
Ва сїнцѣ ачеа фъклїе, де карѣ тѣ лжмїнез.

Еѣ кѣлт ачеа ферїче, че азї тѣ днсоцене,
Че інімъ, шї сѣфлет мїа налцъ дитр'шн раїѣ;
Еѣ славъ даѣ ла челе че вїаца днї спореще,
Шї фаче ка прїн възьрї съ сїмц де ал меѣ траїѣ.

Ана, о ziюѣ драгъ! прїїметѣ дела мїне,
Дн вечї рекъноцїндат де възьл че мїаї дат,
Шї фъ вр'о мїжлочїре, ка шї тїмѣла че вїне,
Съ вїе тот къ дарьрї, къ възне некрънат.

Съ поатъ фї тот асфел къ драгосте кѣнтате,
Къпрїне де мълцмїре, де възьл че мї ор да,
Съ треакъ дела мїне къ славъ днкръкате,
Шї 'н вечї рекъноцїндат пе елѣ але зрѣта.

О zi de ферїчре кам пар нї се ивѣще,
Кънд трѣделе шї кїнърї с'алїнъ дитрѣ пої,
Ън раїѣ де мълцмїре, къ грѣѣ се довъндеще,
Шї кѣт де весел отъла, кънд скапъ дїн невої.

Невреднїкъ е тжна, съ поатъ а дескрїе,
Ачеле скътпе дарьрї, че азї м'а 'нпресърат,
Сїмцїрїї нѣмаї датъ съ поатъ ка съ спїѣ,
Къ еѣ къ мълцмїреам дитрек п'шн днпърат.

Авъл 1843. Ізлїе 10.

X. I.